

© SANDER VAN HAVER

GEEN SPIJT VAN OVERSTAP NAAR BIOMELKGEITEN

In Biezenmortel, in de Nederlandse provincie Noord-Brabant, baat de familie Verhoeven sinds 1996 een biologisch geitenbedrijf uit met 1150 melkgeiten en 350 lammeren. Voor het rantsoen van de geitenstapel werkt het bedrijf samen met biologische landbouwbedrijven uit de regio.

– Diane Schoonhoven, landbouwconsulent Boerenbond & Sander Van Haver, innovatieconsulent

Dit melkgeitenbedrijf is het tweede bedrijf dat op het programma stond tijdens de jaarlijkse studiereis van Boerenbond voor (startende) geitenhouders. Voor de familie Verhoeven begon het verhaal in 1992 toen Gerrit het ouderlijk gemengd bedrijf met melkkoeien en varkens overnam. Al snel besloten Gerrit en zijn vrouw Carla om een andere weg in te slaan. De geitenhouderij leek hen wel iets, maar op dat moment was er al te veel geitenmelk op de markt. Dit was niet zo voor de biogeitenmelk. Daarom besloten ze om de sprong te wagen naar biologische melkgeiten. Van deze stap hebben ze nooit spijt gekregen. Ze genieten enorm van het respect dat ze krijgen voor al het zware werk dat dagelijks moet gebeuren. Mensen appreciëren hun manier van werken en dat doet deugd! Wie volgens de biologische normen wil produceren moet aan enkele bijkomende regels voldoen. Zo hebben de geiten minimum een binnenoppervlakte van

1,5 m²/dier en buitenoppervlakte van 2,5 m²/dier nodig. De uitloop moet permanent ter beschikking zijn, tenzij de weersomstandigheden dit niet toelaten. Voeder moet volledig biologisch zijn en de mestafzet moet gebeuren op bio-akkers. "Het zijn allemaal zaken om even bij stil te staan vooraleer je de stap naar bio zet", meent Gerrit. Plots begint het te regenen. De geiten reppen zich naar binnen. "Extra regels brengen uiteraard bijkomende kosten mee. Het is dus logisch dat de prijs die we per liter biomelk krijgen een stuk hoger moet zijn dan die voor de gangbare melk. We schatten dat we op dit moment ongeveer 20 eurocent meer moeten krijgen voor onze biomelk om de extra kosten te dekken."

Samenwerking loont

Rond de stal ligt 12 ha, onder andere voor de uitloop van de geiten. Daarbovenop wordt er 38 ha gepacht. Om al het voeder

te telen dat nodig is voor de geiten, zocht Gerrit een samenwerking met 4 bio-veehouders uit de regio en enkele biologische akkerbouwers. De akkerbouwers telen gras-klover omdat ze dit nodig hebben in hun vruchtrotatie (rust, N-aanrijking, opbouw organische stof). De veebedrijven kopen samen de voedergewassen aan en investeren soms samen in machines voor onkruidbestrijding. Uiteindelijk is het wel een loonwerker die de mechanische onkruidbestrijding en de oogst uitvoert. Zelfs het telen van maïs lukt zeer goed. De loonwerker gebruikt gps-gestuurde schoffelmachines en een wiedege om het onkruid onder controle te houden. "Naast de stal staat een perceel maïs", zegt Gerrit. "Het staat er mooi bij, al zeg ik het zelf." De aanwezigen geven hem gelijk, knap werk!

Het voeder van de geiten bestaat uit gras-klover, luzerne, maïskorrel en krachtvoer (korrel) in de volgende verhouding: 1,2 kg DS gras-klover (eventueel

met wat luzerne), 0,3 kg DS maïskorrel, 1 kg DS krachtvoer. Volgens de biowetgeving mag je maximum 40% krachtvoer geven, dus er moet heel wat melk geproduceerd worden uit eiwitrijk ruwvoeder. Gras-klaver en luzerne zijn daarvoor erg geschikt. De blaadjes zitten vol met eiwit, de stengel geeft de nodige structuur. Af en toe wordt er ook wat snijmais bijgegeven. Vooral de jonge geiten weten hier goed mee om te gaan. Ze kunnen de extra energie goed gebruiken.

Jonge geiten

De geiten worden niet ingedeeld per productiviteit maar eerder per leeftijd: opfok, eerste lactatie, tweede lactatie (hoog productief), duurmelken en afmelken. Begin januari komen de nieuwe geiten (uit opfok) de stal in en gaan de oude geiten weg. Te veel oude geiten op het bedrijf is niet ideaal. Als een oude geit halfweg het jaar wegvalt, staat die stalplaats te lang leeg. Daarom kiest Gerrit eerder voor een jonge veestapel, met een maximumleeftijd van 4 jaar. In de zomer worden de nieuwe bokken aangekocht. Het dekken gebeurt vanaf september. De eerste golf lammeren komt dan in februari-maart, de tweede golf een maand later. Het lammerseizoen is zeer zwaar, dus het is zaak dit in de tijd te beperken.

Coöperatieve afzet

In 2009 besloten enkele biologische geitenhouders, waaronder de familie Verhoeven, om de *Organic Goat Milk Coöperation* (OGC) op te richten. En dat bleek een succes! Het zorgt voor een betere positie van de biogeitenhouders ten opzichte van de afzetmarkt, geeft

meer prijszekerheid op lange termijn en resulteert in een open communicatie met de afnemers. Gerrit is voorzitter van de coöperatie. "Vandaag zijn we met 45 leden. Elk lid zit mee aan tafel als er beslissingen worden genomen. Het uiteindelijke doel is om te verkrijgen dat er voor de geitenhouders op lange termijn zekerheden zijn over prijsvorming, en dat er voor de afnemers zekerheid is

.....

De keuze voor biologisch was de juiste beslissing.

.....

De lammeren krijgen eigen geteelde luzerne en stro als rantsoen.

over volume-aanvoer. Ook zij moeten voor de verwerking van de melk zware investeringen doen die ze moeten kunnen afschrijven." Gerrit en zijn vrouw zijn allebei voltijds bezig op hun bedrijf. Doordat Gerrit voorzitter is van de OGC kruipt ook daar nogal wat tijd in. Daarom werken ze met een extra voltijdse arbeidskracht. Ook in de arbeidspieken springt er soms nog iemand bij. Momenteel is er veel interesse om te starten met (bio)melkgeiten. Gerrit geeft nog de tip mee om bij de opstart zeker voldoende geiten aan te kopen. "Elke plaats in de stal moet uiteindelijk optimaal gebruikt worden! Velen maken de fout om net genoeg lammeren aan te kopen, maar vergeten dat er wel wat uitval is tijdens de opfok. Ook niet alle geiten geraken makkelijk drachtig, waardoor de lactatie uitgesteld wordt. Terwijl voor een goed rendement iedere stalplaats zijn saldo moet opbrengen."

Geiten en boomkijkers

Geiten zijn verzot op struikgewas. Enerzijds vertoeven ze er graag, anderzijds knabbelen ze aan blaadjes, jonge twijgen en de bast. Waar de stal overgaat in de uitloop, heeft Gerrit daarom Robinia-bomen in groepjes aangeplant, een boomsoort die bestand is tegen de geiten. De dieren die niet gemolken worden, verhuizen naar een nabijgelegen natuurgebied om er al het struikgewas op te eten rondom enkele grote waterplassen en poelen. Hierdoor groeien er enkel nog bramen, die nodig zijn voor de zeldzame boomkijkers. Zo gaan landbouw en natuur er hand in hand. En de geiten, die vinden het prima! ■